№ 67. Środa 23. Marca 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, ważież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4zł, miesiecznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Na cześć urodzin Jego Cesarzew. Mości Następcy tronu ofiarował nauczyciel gimnazyalny w Tarnopolu, *Teodor Biłous*, na utworzenie funduszu premiów dla ubogich a pilnych uczniów szkoły trywialnej w *Zniesieniu* kwotę 10 zł. wal. austryackiej, co się niniejszem z wyrazem podziękowania podaje do wiadomości powszechnej. Lwów, 18. marca 1859.

Miejska gmina *Stara sól* w samborskim obwodzie podwyższyła dotychczasową dotacyę trywialnego nauczyciela u siebie z 126 zł. na 189 zł. aust. wal. na wieczne czasy, a to z funduszów miejskiej kasy w Starosoli.

Okazaną tem podwyższeniem dążność ku wsparciu oświaty ludu podaje c. k. Namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do publicznej wiadomości.

Wiedeń, 20. marca. Dnia 19. marca 1859 wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i został rozesłany X. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 42. Dekret ministerstwa skarbu z 15. marca 1859, względem zaprowadzenia pobocznego celnego urzędu w Serb w okręgu kroacko-slawońskiej dyrekcyi finansów krajowych.

Nr. 43. Rozporządzenie ministeryów spraw wewnętrznych, skarbu, handlu, wojskowej centralnej kancelaryi Cesarza Jego Mości, i najwyższej władzy policyjnej, z dnia 16. marca 1859, prawomocne we wszystkich krajach koronnych, względem zastrzeżonego zakazu wprowadzania, wywozu i przewozu broni, składowych części broni, amunicyi, saletry, siarki i ołowiu za granicę do obcych włoskich państw, Szwajcaryi i na morze.

Nr. 44. Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z 16. marca 1859, względem zmiany koloru marków listowych po trzy centy (soldi) i marków gazetowych.

Nr. 45. Obwieszczenie ministeryów spraw zewnętrznych, skarbu i handlu z 18. marca 1859, obowiązujące wszystkie kraje koronne, względem zniesienia traktatu celnego zjednoczenia z Modeną z dnia 15. października 1857.

Sprawy krajowe.

(Nowe gościńce komunikacyjne z koleją. — Wystawa gospodarczo-rolnicza.)

Kraków, 19. marca. Czytamy w *Czasie: Krakauer Ztg.* zawiera następujące ważne dla kraju naszego doniesienie:

Wys. ministeryum spraw wewnętrznych, porozumiawszy się z Wys. komendą naczelną armii, zezwoliło dla połączenia okolic nadwiślańskich z galicyjską kolei Arcyks. Karola Ludwika na budowlę dwóch gościńców, jednego z Dębicy na Mielec do Baranowa, a drugiego z Rzeszowa na Sokołów, Nisko, Rozwadów do Nadbrzezia nad Wisłą.

— Również donosi *Czas. Komitet c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego Krakowskiego* wydał następującą odezwę:

Pragnąc pozyskać nowy, a zawsze tak zajmujący obraz prac i postępu kraju w zawodzie gospodarskim, dla wspólnego pożytku, zachecenia usiłowań i uwieńczenia ogólnie uznanej zasługi, — postanowił komitet c. k. Towarzystwa gospodarczo-rolniczego Krakowskiego, za przykładem lat poprzedzających, urządzić trzecią wystawę gospodarczo-rolniczą w Krakowie na dzień 6., 7., 8. i 9go czerwca r. b. i połączyć ją z losowaniem zakupionych z niej przedmiotów, podobnie jak to miało miejsce przy dwóch poprzednich wystawach i przy wystawie w Jaśle zeszłego roku odbytej.

Chętny udział i ożywione zajęcie, jakie wszystkie dotąd wystawy gospodarczo-rolnicze uzyskały, pozwalają spodziewać się, że i zamierzona obecnie potrafi rozwinąć widok godny tych gorliwych starań i tej powagi jakie otaczają i otaczać powinny u nas rolnictwo krajowe. Należy niezawodnie do cnót obywatelowi rolnikowi właściwych czuła dbałość o to, aby zamiar do ogólnego dążący dobra został pomyślnym uwięczony skutkiem. Wystawę przeto gospodarstwa krajowego niech każdy uważać raczy za pole, na którem i sam uzyskać może i udzielić — nowego popędu do prac i postępów; nie za popis tylko, ale za czynny podział korzyści na różnych drogach otrzymanych, za jedyne pole do porównania, do pouczenia się wzajemnego, a razem do zachęcenia przykładem siebie i drugich.

Im rozleglejszy rozmiar wystawa przybierze, tem bardziej obejmie w sobie wszystkie rodzaje płodów w rozmaitych warunkach wydobywanych, im wierniejszy przedstawi obraz wszystkich części kraju, tem obfitszą będzie w korzyści. — Jeżeli najcelniejsze płody i wyroby muszą na niej znaleźć miejsce, to nie mniej upragnionem jest przejrzenie wszystkich, którym acz nie dostawało warunków do rozwinięcia się na wyższy stopień doskonałości, noszą jednakże na sobie piętna gatunkowe, właściwe jakiejś okolicy, a szczególnie wodzą sumiennej i wytrwałej pracy. W ocenieniu też zestawionych przedmiotów baczność zwracaną być musi na wszystkie; a wszyscy — śmiemy twierdzić — znaleźć mogą zadowolnienie i pożytek w tem zbliżeniu się wzajemnem jakie wystawa nastręcza.

Korzyści, które z niej wypływają dla producenta staranniej wyhodowanych płodów, premia będące wyrazem ogólnego uznania współziemian w Towarzystwo związanych, mogą słusznie obchodzić wszystkich, jako stanowiące i nagrodę do której mają prawo i wdzięczne uznanie rodaków. Lecz nie mylimy się, jeśli do wystawy naszej zapraszamy szczególnie w imię miłości dobra ogólnego; która jedna jest w stanie — przełamując wszelkie trudności wstrzymujące od udziału w przedsięwzięciach pożytku publicznego — zjednoczyć nasze chęci tak, jak tego sprawa pomyślności gospodarstwa, to jest pomyślności kraju wymaga, i nadać tej wystawie głównej w Krakowie charakter ogólny, świadczący o zjednoczeniu sił krajowych i prawdziwie reprezentujący gospodarstwo i połączony z niem przemysł krajowy. Kraków, 1. marca 1859.

Prezes *Michał Badeni*.

Sekretarz *Marceli Jawornicki*.

(Zmiany w traktatach handlowych we Włoszech. — Losowanie obligacyi. — Poseł perski. — Wiadomości bieżące. — Objaśnienia w przepisach sądowych.)

Wiedeń, 20. marca. Ministeryum spraw zewnętrznych, finansów i handlu wydało następujące, wszystkie kraje koronne obowiązujące rozporządzenie z 18. marca 1859 względem zniesienia traktatu zjednoczenia celnego z Modeną z 15. października 1857:

W porozumieniu się między rządem cesarsko-austryackim i książęco-modeńskim wypowiedziano istnący między obydwoma rządami traktat zjednoczenia celnego z 15. października 1857 (D. U. P. nr. 222, str. 733), który z dniem 15. kwietnia r. b. ma ustać.

Natomiast nastąpić mają potrzebne zmiany postanowień traktatów między Austryą i Sardynią z 18. października i 22. listopada

1851 (D. U. P. z roku 1852, nr. 69 i 70 str. 301 i 324) do których według art. XXI. i XXIV. przystąpić może także i rząd modeński. Dalsze w tej mierze obwieszczenie będzie później wydane.

— Według postanowień traktatu między austryacką administracyą i krakowsko-górno-szlązkiem towarzystwem kolei żelaznej z 30. kwietnia 1850, odbędzie się w Wiedniu dnia 15. kwietnia r. b. dziewiąte losowanie obligacyi wydanych w zamian za pierwotne akcye krakowsko-górno-szlązkiej kolei żelaznej, a zaraz po tem i dziesiąte wylosowanie akcyi pierwotnych rzeczonej kolei żelaznej.

— *Milit. Ztg.* donosi, że J. M. Cesarz kazał w całem państwie urządzić komendy magazynów wojskowych z żywnością, i że magazynami mają zarządzać oficerowie sztabowi z pomocą oficerów niższych.

— Perski pełnomocnik miał we środę posłuchanie u J. M. Cesarza, i przy tej sposobności złożył pismo życzliwości Szacha perskiego z powodu urodzin Arcyksięcia-następcy, Rudolfa. Dalsze polecenia dane posłowi perskiemu odnoszą się do zawartego z Persyą traktatu handlowego, przy czem wspomniano wyraźnie o zaprowadzeniu konzulatu perskiego w Wiedniu.

— Mehmet Ali Basza, który przedwczoraj zjechał tu z liczną świtą z Konstantynopola, wyruszył dziś w dalszą podróż do Paryża koleją żelazną.

— *Lit. korespondencya austr.* pisze: Dawniej już ogłosił najwyższy trybunał sądowy dwie rezolucye ważniejsze w sprawie posiadłości gruntowych i co do ich przedaży, lecz że jeszcze nie są znane powszechnie, przeto treść ich tu podajemy:

Jeśli kto zakupił na licytacyi publicznej kilka gruntów, lecz spostrzeże się później, że nie staje mu jakiego kawałka, w takim razie nabywca bez względu na warunek podpisany przezeceń w protokole licytacyjnym: „że nabywca nie ma prawa żądać ani zwrotu, ani zmniejszenia ceny kupna z jakiegobądź powodu odnoszącego się do szczególnych parceli lub do mylnie wykazanej kwoty podatkowej“ — może jednak odtrącić od ceny kupna taką kwotę, jaka wypadnie z oszacowania gruntu niestającego; bowiem według § 1089 p. k. c. mają przepisy co do kontraktów, a w szczególności co do kontraktów kupna i zamiany zastosowane być wprawdzie i przy przedaży publicznej, lecz rozumieć się to ma tylko o gruntach rzeczywiście przedanych, a nie o takich, które na licytacyi przedano, a nabywcy nie oddano, gdyż nikt nie jest obowiązany prawnie do uiszczenia ceny kupna za rzecz wcale mu nie oddaną.

Drugie rozporządzenie jest takie: W razie, gdyby najmujący pomieszkanie i czynsz za to opłacający przyzwolił bezwarunkowo na przedaż domu wynajmowanego, natenczas nie może rościć sobie żadnego prawa do wynagrodzenia za to, że przed czasem umówionym musiałby się z domu wyprowadzić. Takie bowiem przyzwolenie nie może mieć innego znaczenia, jak tylko te, że najmujący, lokator zrzeka się swoich praw najmu bez żadnego wynagrodzenia, gdyż w razie przeciwnym powinien był sobie zastrzedz to wyraźnie w kontrakcie, i tym sposobem podać sposobność właścicielowi domu albo do odłożenia przedaży domu na później, lub do zawarowania praw przysłużających lokatorowi. W takim wypadku nie może być zastosowany § 1120 pow. kodexu cywilnego.

Portugalia

(Wiadomości bieżące.)

Z Lisbony piszą, że w pobliżu miasta zamordowano portugalskiego księdza zbierającego subskrybcyę na Siostry miłosierdzia i że jednego z francuskich duchownych, kapelana francuskiej ambasady znieważono na ulicy miasta.

— Między jednym z oficerów przydanych do francuskiej ambasady a synem hiszpańskiego posła odbył się pojedynek, ale jak się zdaje bez szkody.

Hiszpania.

(Stosunki z Mexykiem zagodzone.)

Madryt, 14go marca. Według dziennika *Correspondencia autografa* dała republika Mexyko, hiszpańskiemu rządowi zupełne zadośćuczynienie i przyrzekła, przywrócić znowu traktaty z Hiszpanią, ukarać winnych i za szkody wyrządzone Hiszpanom dać wynagrodzenie według oszacowania pośredniczących mocarstw.

Anglia.

(Proces spiskowych.— Stronnictwa i przeciwnicy ministeryalni. — Stronnicze zabiegi.)

Londyn, 17go marca. Z Korku telegrafują, że wielki trybunał potwierdził wczoraj zaskarżenie przeciw 9 mniemanym członkom tajnych towarzystw, zatem kazał ich stawić przed sąd przysięgłych.

— W tej chwili o niczem innem nie mówią w Londynie, jak tylko o wygnańcach neapolitańskich i o walce przeciw ministeryalnemu bilowi reformy. Stanowisko stronnictw w obec rządu zaczyna się już wyjaśniać: lord Palmerston, radykaliści wszelkiej barwy, takzwani niezawiśli, familia Greyów i Dżames Grahama z częścią przychylnych im Peelitów postanowili głosować z lordem Johnem Russel, który w najgorszym razie liczyć może na większość przeszło 60ciu głosów. Zdaje się, że dostateczna to już liczba do zmuszenia gabinetu, by ustąpił. Lord Palmerston odwołał się do kraju już i wtenczas, kiedy miał przeciw sobie tylko 19 głosów większości opozycyjnej a dawniejsze gabinety ministeryalne ustępywały w obec mniejszej jeszcze większości. Tą razą jednak postanowiło ministeryum podobno trzymać się do ostatniego i ustąpić tylko po wyraźnem przez opozycyę wyrzeczeniu wotum nieufności. Rezolucyi lorda Russel nie można też bezwarunkowo brać w tym sensie, jeśli tylko rząd przyznać jej zechce znaczenie łagodniejsze. Jako zasady może je izba przyjąć znaczną większością głosów, lecz przezto nie przyszłoby jeszcze koniecznie do zaprzeczenia wtoremu odczytowi bilu. Tej drogi myśli się też rząd trzymać ile możności, i złożyć tym sposobem rękojmię dalszych koncesyi podczas powszechnych rozpraw komitetowych. A jeśli uczyni zadość żądaniu opozycyi, natenczas opozycya ta nie będzie mieć powodu do wydania mu wotum nieufności. W razie opierania się gabinetu pozostanie opozycyi zawsze jeszcze dość czasu do odrzucenia bilu przy trzecim odczycie.

— Lord Grey przesłał do lorda Elcho pismo z 12go b. m. w którym występuje na lorda John Russel z powodu oświadczenia jego, że przy wtorem odczytaniu ministeryalnego bilu reformy zamierza przedłożyć poprawkę. Lord Grey sądzi, że reforma bilu przybiera z każdym dniem coraz groźniejsza postać dla dobra publicznego. Daje przytem do zrozumienia, że lord Russel nadużywa bilu tego w widokach stronniczych, i nie widzi przyczyny, dlaczego by się miał opierać wtoremu jego odczytaniu. Ganić wprawdzie da się wiele w bilu rządowym, lecz ma także i dobre żywioły, a wady jego dałyby się w komitecie uchylić. Większość na korzyść rezolucyi Russel'a mogłaby przywieść rząd teraźniejszy do upadku, lub co gorzej, sprowadzić rozwiązanie parlamentu. Nie może jednak pojąć tego bynajmniej, w czem by przyjęcie poprawki przyczynić się mogło do załatwienia tak trudnej kwestyi, jak nią jest bil reformy. *Times* zgadza się ze zdaniem lorda Grey'a, lecz wątpi o tem, by pismo to mogło odnieść skutek pożądany, a lord Russel zapewne nie uwzględni je bynajmniej. Jest on już tego przekonania, że zreformowanie parlamentu przypada mu z urzędu, że sprawa reformy parlamentowej zostaje teraz w złym ręku, i każdego uważa za wtręta i złoczyńcę, kto mu ją wydziera.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Mianowania. — Rewya. — Flota śródziemnomorska. — Obrzeżenie Sekwany. — Traktat telegraficzny. — Wyprywa kupiecka na Dunaj. — Ułaskawienia.)

Paryż, 17. marca. Pomimo, że lord Cowley wrócił jeszcze wczoraj wieczór z Londynu, nie słychać dotąd nic stanowczego o rezultacie jego misyi do Wiednia, i prócz domysłów i pogłosek nie można nic przytoczyć w tym względzie.

— Według dekretu z dnia 16. marca mianowani zostali kapitanowie liniowych okrętów p. Touchard gubernator w Guadeloupe i Depouy członek rady dla robót marynarskich, kontradmirałami. Na mocy dekretu z tego samego dnia mianowano pięciu kapitanów fregatowych, kapitanami okrętów liniowych, równie jak dziesięciu okrętowych poruczników kapitanami fregatowemi. Urzędowy dziennik ogłasza także szereg nominacyi w sądownictwie i kilka dekoracyi orderu legii honorowej.

— *Monitor* donosi: „Cesarz przedsięweźmie w niedzielę dnia 20. marca w południe przegląd gwardyi cesarskiej na polu marsowem. Naznaczone na ten dzień audyencye odłożono na poniedziałek.“ Na rewię wystąpi 30.000 żołnierzy.

— Ze względu, że Anglia pomnożyła eskadrę na śródziemnem morzu o 2 okręta liniowe, wzmocniona będzie także eskadra francuska na tem morzu okrętami liniowemi „Turenne“ i „Duguesclin“

— Obrzeżenie dolnej Sekwany postąpiło już tak dalece, że już od kilku dni zawijają okręta wszystkich narodów do portu w Rouen, między temi niektóre trzymasztowe, które bez trudności wpłynęły do portu.

— Mówią o telegraficznej depeszy jenerała Mac-Mahon do rządu, w której donosi o znacznem wzburzeniu między Arabami i okazuje potrzebę albo przysłać na powrót powołaną z Algieryi dywizyę albo też ją nową zastąpić.

— Francya zawarła z Belgią, Sardynią i Szwajcaryą traktaty, według których telegraficzne depesze przesyłane na pograniczu do odległości 50 kilometrów, kosztować będą tylko $1^1/_2$ frank., z tego wpływa połowa do francuskiej kasy a druga połowa do kasy kraju za granicą. Odnośne dekreta ogłosił Monitor dnia dzisiejszego.

— Kapitan Magnan wysłał temi dniami, jak piszą z Marsylii, całą flotę parostatków do księstw Naddunajskich. Sześć z tych pocztowych statków, iż są dostatniejsze i idą głęboko, mogą snadnie przebyć tę drogę bez narażenia się na niebezpieczeństwo, ale o cztery mniejsze obawiają się. Kapitan Magnan organizuje załogę w Marsylii. Za dwa dni wyjedzie do Lugdunu, ażeby przysposabiać nowe łodzie, ztamtąd pospieszy do Paryża, w nadziei, że będzie na audyencyi u Cesarza.

— Urzędowy dziennik ogłasza: „Na wniosek ministra wojny ułaskawił Cesarz 750 wojskowych skazanych wyrokiem wojennego sądu na rozmaite kary. Z tych, 426 darowano resztę kary zupełnie, innym 324 zaś darowano część kary.“

— Dzisiejszy *Monitor* ogłasza mianowanie dwóch kontradmirałów i trzydziestu trzech kapitanów i poruczników marynarki.

— Dziennik *Journal des Chemins de Fer* podaje do publicznej wiadomości, że ważna sekcya kolei żelaznej z Marsylii do Toulonu, oddaną zostanie pod obrót publiczny dnia 1. maja, i że rząd zaczął już używać jej pod wojskowe transporta.

— Z Gorey z dnia 10go lutego umieszcza *Monitor* raporta o wyprawie okrętowego kapitana Protet, komendanta zachodnio-afrykańskiej stacyi okrętowej na korsarzy, którzy od niejakiego

czasu niepokoiii wybrzeża i miasta portowe. I tak t…i dniami uprowadzili 24 osób familii i służby kupca Bocandé, żadając zarazem wielkiego okupu. Wyprawa kapitana trwała dwadzieścia dni. Kryjówki korsarzy zostały zburzone; spalono znaczna liczbę włości Yolów w niższej Kazamance, i wszędzie padł popłoch. Wyprawa składała się z 250 ludzi z 2 działami. W pobliżu Karonny walczono wprawdzie przeciw 2000 uzbrojonych, ale wszędzie pierzchli Czarni przed męstwem i taktyka Francuzów.

Włochy.

(Depesza jenerała Grammont.)

Korespondent paryski dziennika *Armonia*, ten sam, co w dzienniku rzeczonym roztrząsał depesze jenerała Grammont, odpowiada w ten sposób na zarzuty uczynione mu w tej mierze w *Patrie*.

„*Monitor* oświadczył właśnie, że rząd cesarski nie przyznaje żadnej powagi ani dziennikowi *P. trie*, ani żadnemu innemu dziennikowi, wyjąwszy urzędowy tylko; dlatego też nie uważam za rzecz potrzebna zbijać zarzutów, pokąd ich nie przytoczy sam *Monitor*. Jestem jednak przekonany, że Monitor nie śmiałby żadną miarą zaprzeczyć istnieniu depeszy jenerała Grammont, gdyż ją na własne oczy moje widziałem.“

Jakoż nawet i z Rzymu piszą gazecie *di Venezia*:

„Mam słuszne powody utrzymywać, że nota jenerała Grammont, posła francuskiego w Rzymie. którą dziennik turyński *Armonia* roztrząsał, przesłana była rzeczywiście. Poseł francuski oddaje pochwały rządowi rzymskiemu całkiem w duchu znanego pamiętnika hrabi Rayneval. Nota rzeczona przynosi chlubę posłowi, który uważał to za swój obowiązek przesłać rządowi swemu szczere sprawozdanie.“

Niemce.

(Fortyfikowanie wybrzeży. — Posiedzenie związku niemieckiego.)

Hanower, 18. marca. Według dziennika *Courier* z dnia dzisiejszego nastąpi obwarowanie naszych wybrzeży niezawodnie. Postanowiono ustawić kilka wybrzeżnych bateryi najcięższego kalibru; zawarło juz kontrakt względem odlania lawet; tutejsza hanowerska ludwisarnia dostarczyłaby ich 10, każda po 100 cetnarów wagi, zatem do dział najwiekszego kalibru.

Frankfurt, 17 marca. Z dzisiejszego posiedzenia związkowego sejmu donoszą, że francuski poseł oznajmił zgromadzeniu zaślubiny księcia Napoleona z sardyńską księżną Klotyldą.

Wniosek wydziału wojskowego względem uzupełnienia frankfurtskiego batalionu liniowego do stanu normalnego, został przyjęty.

Rosya.

(Szkoły panieńskie w litewskich prowincyach. — Wiadomości bieżace. — Poselstwa zagraniczne. — Doniesienia z Kaukazu. — Szkoła realna w Wilnie.)

Petersburg, 12. marca. Nasza *Senacka gazeta* donosi, że Cesarz rozkazał, ażeby w miastach: Wilnie, Kownie, Grodnie i Mińsku urządzono pod opieka Cesarzowy Maryi Alexandrowny zakłady naukowe dla dziewcząt na wzór szkoły u Panny Maryi w Petersburgu. Te szkoły beda pod dozorem szkolnego nadradcy zakładów dla dziewczat. Uczyć tu będą prócz tych przedmiotów, które wyznacza program dla szkoły u p. Maryi w Petersburgu, także i języka polskiego. Oraz rozkazał Cesarz wydać tymczasowe rozporządzenie, azeby cywilni urzędnicy wojskowego departamentu udawać się mogli za urlopem nietylko w ostatnim kwartale, ale i w ciągu całego roku 1859.

Warownia Wernoje nad zachodnią granicą Chin, podniosła się. jak pisze *Ruski Dnewnik* tak znacznie, że liczy obecnie przeszło 5000 dusz.

— Tego samego dnia w którym poseł Chana z Bokhary, był na audyencyi u Cesarza, przybył tu także pierwszy dragoman przy perskim dworze Shan-Dsäm-Ssortin, o którego przejeździe przez Tyflide juz donosiły petersburskie dzienniki. Obaj przybyli w zamiarze zawarcia traktatu przymierza i handlowego z państwem rosyjskiem. Z Tyflidy nadchodzą obszerne raporta o pomyślnie ukończonej teraz zimowej kampanii w wielkiej i małej Czecznie pod dowództwem jenerał-porucznika Jewdokimowa dowodzącego lewem skrzydłem kaukaskiej linii. Za najpomyślniejszy skutek osiągnięty rzeczoną kampanią uważać można przywrócenie bezpośredniej komunikacyi pocztowej między Władikawkazem a warowniami Groznaja i Goriaczewadsk oddalonego od Władikawkazu o 110 wiorst. Głównym ciosem, jaki zadały nasze wojska nieprzyjacielowi, było zdobycie aułów Chatuny i Tausen bez rozlewu krwi. Jenerał Jewdokimów posunął się naprzód, pułkownik Bazanów zaś obszedłszy skoncentrowane nieprzyjacielskie wojska w sile 16.000 ludzi pod dowództwem Szamila Kasi-Mahoma i Daniel-Beja natarł na nieprzyjaciela z zaplecza; to wzniecito między nieprzyjacielskiem wojskiem niesłychany popłoch, i nieprzyjaciel pierzchnął w największym nieładzie. Zdobycie aułu Tausen dlatego jest waznem ze względu strategicznego, że znajduje się na punkcie rozstajnych dróg do Jezkieri, Andi, Czarbili i Shaboi. Tausen znajduje się w naszym ręku od dnia 15. stycznia, i teraz przeistaczają go na rosyjską warownię, która na przyszłość rokuje największe korzyści.

Według prywatnej korespondeacyi dziennika *Russisches Tageblatt* założona zostanie wkrótce w Wilnie wyższa realna szkoła. Oraz jest w planie urządzić dla całej Litwy i Białorosyi wystawę przemysłową. A hrabia Tyzenhauz zakłada teraz w Wilnie na mocy testamentu swego ojca, sławnego badacza natury, instytut oftalmiczny, zakupił już budynek przeznaczony na szpital i zjednał dla swego przedsiębierstwa p. Ziwińskiego, znakomitego lekarza.

Księstwa Naddunajskie.

(Wiadomości z Jas.)

Jasy, 11. marca. Wieści, że pokój, nie sprawiły tu pomyślnego wrażenia, gdyż unionistom chodzi właśnie o co innego, a w razie wojny spodziewają sie największej dla siebie korzyści politycznej. Najnowszy pomysł ich względem urzeczywistnienia unii jest taki: Jeden książę, dwa ministerya, dwie izby i oznaczone w konwencyi reformy we wszystkich wydziałach administracyi. Nie zgadzają się jeszcze tylko w tem, gdzie ma być siedziba książęca, i zaproponowano, by książę przesiadywał na przemian w oby dwóch dotychczasowych stolicach.

Kuza odbywa dalsza swą podróż na Gałacz do Besarabii należącej do Multan, i spodziewają się go temi dniami w Jasach. Książę Michał Sturdza odjechał przed dwoma dniami do Czerniowiec.

Najpierwszą wiadomość co do pisma książęcego przesłanego dworom gwarantującym otrzymano z Paryża. P. Alexandry przyjmowano jak słychać ze szczególnemi względami, i miał długą rozmowę w gabinecie Cesarza Francuzów, który dowiadywał się o wszystkich stosunkach tutejszych.

Nową pożyczkę obliczają na 100.000 dukatów, i zaciągnięta być ma u bankierów tutejszych; propozycya kompanii paryskiej względem zaliczenia księstwom 10 milionów franków, sprawiła tu pomyślne wrażenie.

Trudno temu zaprzeczyć, że kasa krajowa jest całkiem wyczerpana, a od sześciu miesięcy niewypłacono ani urzędnikom ani wojsku należytości. Wojsko ma wyruszyć w pochód, lecz cierpi brak rzeczy najpotrzebniejszych. Do Bukaresztu idzie piechota i pierwsza baterya, a wojsk wołoskich spodziewają się w przeciągu dni dziesięciu.

Azya.

(Raport z Kantonu. — Doniesienia z Arabii.)

Według raportu w *Monitorze* z **Kantonu** pod dniem 26go stycznia, sprawiła mocne wrażenie wyprawa Anglików i Francuzów na zbuntowane włości i zburzenie Szek-tsing, gdzie ochotnicy mieli swą główną kwaterę; a jednak 24. stycznia okazała się jeszcze potrzebną druga wyprawa, a to na Fatszam, które ma prawie milion mieszkańca i oddalone jest pietnaście mil od Kantonu. Do tego miasta schronili się po większej części nasi ludzi i zabrali z sobą skarby. Admirał Seymour, jenerał Straubenzee i komendant d'Aboville brali udział w wyprawie, złożonej z angielskich i francuskich okrętów. Wszędzie przyjmowano sprzymierzonych jak najuprzejmniej; Fatszam ma mocne fortyfikacye, doskonale założone i łatwe do obrony, jednak Chinowie nie zabierali się bynajmniej stawiać sprzymierzonym przeszkodę. Przed temi murami zatrzymano się, sami tylko dowódzcy wkroczyli w 50—60 ludzi do miasta, a publiczne władze przyjęły ich i ugaszczały w różnych gmachach rządowych (yamuns). Lud wysypał się masami, i rozdawano pomiędzy niego proklamacyę, w której powiedziano, że ochotnicy bijąc na sprzymierzonych działali wbrew rozkazom Cesarza, który pokój potwierdził; dlatego wspólnym interesem jest wszystkich, ażeby tym ludziom nie dawać ani wsparcia ani przytulku, inaczej każda gmina, która się dopuści takiej winy, ściągnie na siebie taki sam los, jak Szek-tsing.

Abdallah Basza Szeryf Meki, zmusił Beduinów, którzy niepokoili gościńce między Meką a Medyną, uchodzić w swe góry, przyczem zabrał im żony i dzieci, namioty i wielbłądy. Z uwięzionych ścięto 50 Beduinów.

Afryka.

(Przejazd księcia Alfreda do Egiptu.)

Kairo, 1. marca. Angielski książę Alfred spodziewany mniej więcej od trzech miesięcy, przyjechał tu dnia 21go lutego. Żerant angielskiego konzulatu p. Müller, angielski jenerał, dygnitarze państwa, wszyscy Maltańczycy i Anglicy w Kairo powitali księcia w dworcu żelaznej kolei. W pojeździe Wicekróla pod opieką honorowej straży i w towarzystwie świty egipskiego dworu udał się Jego królewiczowska Mość do letniego pałacu „Delaport“, gdzie go powitał Said Basza. Wojskowa muzyka składająca się z 200 ludzi odegrała angielski hymn: „God save the King“, wieczorem zaś odgrywała utwory arabskie i europejskie; Maltańczycy i Anglicy przyozdobili swe domy i sklepy narodowemi chorągwiami; dnia 24go zwiedził książę Alfred piramidy w Giseh.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wenecya, 19go marca. Tutejszy dziennik *Eta presente* otrzymał drugie upomnienie.

Londyn, 20. marca. *Spectator* donosi: Rosya zaproponowała kongres pięciu głównych mocarstw w innem mieście, nie w Paryżu; Francya zgadza się; Austrya nie oświadczyła się jeszcze.

Turyn, 18. marca. W Sassari i Nuovo próbowali więźnie wybić się na wolność, ale gwardya narodowa zniweczyła ich zamiar. Zapowiedziano tu już przybycie kilku oficerów z dawnych legii Garibaldego i Monary. Jenerałowie Fanli, Jullet i Giammotti otrzymali stopień jenerał-lejtnantów. Artykuł wstępny dziennika *Opinione* użala się, że Anglia, Niemce i część liberalnej frakcyi

we Francyi przewlekają sprawę Piemontu i zamiast go wspierać, zarzucają mu ambitne zamiary i dążność rewolucyjną. — Podług doniesienia kilku dzienników poruczono jenerałowi Cialdini, pułkownikowi Cosenza i komisarzowi ministerstwa wojny formować kompanie z tak zwanych ochotników. Oficerowie i komendanci tego korpusu wybrani będą z armii regularnej. — *Gazetta piemontese* zbija twierdzenie paryskiej *Presse*, jakoby rząd porozumiał się z Mazzinim; sardyński rząd nie myśli wcale protegować niepoprawnej partyi, której zabiegi rewolucyjne szkodzą tylko sprawie narodowej. — *Gazette de Savoye* opowiada, że nietylko w Genuy i Turynie zaciąga się mnóstwo ochotników, ale także wielu Włochów z Paryża spieszy w szeregi piemonckie. Zaś *Courrier des Alpes* zapewnia, że w Sabaudyi nie znajduje wrzawa wojenna żadnego odgłosu, i prawie żaden ochotnik nie zgłosił się jeszcze do służby. Z Genuy donoszą, że kupcy angielscy i właściciele okrętów nie przypuszczają sardyńskich okrętów do zawierania kontraktów wynajmu. Brak koni daje się czuć coraz bardziej.

Hanower, 17. marca. Obie izby przyzwoliły dziś zawarowany kontraktem dodatek Hanoweru na budowlę kolei z Bremy do Geestmünder w sumie $2\frac{1}{2}$ milionów talarów.

Petersburg, 17. marca. Podług najnowszych wiadomości z Kaukazu rozpoczął komendant lewego skrzydła linii kaukaskiej, jenerał-adjutant Jewdokimów na dniu 19. lutego oblężenie Wedenu, głównej siedziby Szamila. Twierdza ta jest mocno obwarowana i nieprzyjaciel zamierzał stawić zacięty opór. Oczekują bliższych wiadomości. Zarazem nadeszło doniesienie, że mieszkańcy krainy Anzuch z Abchazyi postanowili na dniu 28. stycznia poddać się Rosyi.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 22. marca. Na wczorajszy targ przypędzono 145 sztuk bydła rzeźnego, mianowicie z Kamionki 16 sztuk, z Rozdołu 15, ze Stryja 10, z Żółkwi 20 a z Dawidowa 3 stada po 30, 36 i 18 wołów. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 127 sztuk na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 270 ℔ mięsa i 30 ℔ łoju, 50zł 40c.; sztuka zaś, którą szacowano na 360 ℔ mięsa i 40 ℔ łoju, kosztowała 75zł.60c.

Sambor, 6. marca. W drugiej połowie lutego sprzedawano na targach w obwodzie naszym w przecięciu mec pszenicy po 2zł 94c.; żyta 1zł.68c.; jęczmienia 1zł.22c., owsa 94c.; hreczki 1zł.42c.; ziemniaków 78c. Cetnar siana po 91c. Sąg drzewa twardego kosztował 6zł.87c., miękkiego 4zł.97c. Za funt mięsa wołowego płacono 9c. i za mas okowity 67c.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 22. marca.

Hotel europejski: PP. Schmidt Edward, z Wołynia. — Hr. Tarnawski Tad., ze Stryja.

Hotel angielski: Junga Adam, z Starego Mękisza. — Raciborski Edw., z Czartowiec.

Do pomieszkania prywatnego: Hr. Dzieduszycki Tyt., z Jabłonowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 22. marca.

Dwernicki Alex., i Marek Em., c. k. podpor., do Stanisławowa. — Nabajewski Józ., do Kropiwnik. — Ks. Stourdza Mich., do Paryża. — Br. Seenus, c. k. rotm., do Gródka. — Br. Wimplinger, c. k. rotm. do Żółkwi. — Wiszniewski Wikt., do Strzelisk. — Wiktor Tad., do Świrza. — Leszczyński Henr., do Turzepola. — Ks. Lubomirski Kaz., do Drezna. — Rubczyński M., do Bilitówki. — Grabowski Zdzisław, do Sokołówki.

T E A T R.

Dziś na scenie polskiej na dochód pana Apolloniusza Maliszewskiego: „**Paryżanin,**“ czyli „**Wendeta,**“ krotochwila w 1 akcie z francuskiego; „**Berek zapieczętowany,**“ monodrama w 1 akcie Alex. Ładnowskiego, i „**Szlachta czynszowa,**“ czyli „**Kłótnia o wiatr,**“ krotoch. w 1 akcie z śpiewami.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 21. marca

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum	Stan powietrza wilgotny	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	328.56	+ 2 2°	80 7	zachodni	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	328 20	+ 8 2°	66.3	„	„	„
10 god. wiecz.	327 23	+ 4 4°	86 4	„	„	„

Kurs lwowski.

Dnia 22 marca		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	—	5	8
Dukat cesarski	„ „	5	4	5	12
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	60	8	78
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	63	1	65
Talar pruski	„ „	1	60	1	65
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	80	15	80	85
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	71	10	72	10
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	76	85	78	—

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i wekslí.

Dnia 22. marca.

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 78 40. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 75.20; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —. Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. 123.25 zł. z roku 1854 za 100 zł. —.—. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł — —; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{4}$% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po $1\frac{3}{4}$% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł — —; po $4\frac{1}{2}$ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. —.—. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii 73.25; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu 72.—; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardoweneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 893 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 197.40; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego 555.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1680; towarzystwa kolei żelaznej państwa 236.20; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 110.50; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —.—; lomb.-weneck. kol. żelaz. 99.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 461.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. 265.—.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw., na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. 96.25; na 10 lat po 5% za 100 zł. 91.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 98.30; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów 91.60. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 91.50. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł południ. niemieck. waluty 91 60. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko 81.20. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich — —. Londyn za 10 funtów szterl. 107.50. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. 106 —. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. 42 60. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.— Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5.8, dukaty ces. pełnej wagi 5.5, korony 15.60. półkorony —.—.

KRONIKA.

(Pożar.) W Kulczycach, w obwodzie samborskim, zniszczył pożar na dniu 14. b. m. po południu 16 domów mieszkalnych i do 40 zabudowań gospodarskich z zapasami zboża. Ogień miał powstać z nieostrożności w domu Teodora K., a szkoda jest bardzo znaczna, gdyż dotknęła właśnie najzamożniejszych gospodarzy.

(Lekarstwo na anginę.) Jak utrzymuje pewien dziennik angielski, mają być niezawodnem lekarstwem na anginę wyziewy wapna, używanego do czyszczenia szkła i przytacza na dowód, że w mieście Prestonie okazał się ten środek bardzo skutecznym.

(Sztuczne zapładnianie ryb.) Próba sztucznego zapłodniania ryb w St. Cloud wypadła bardzo pomyślnie. Znajdujące się w tamtejszym parku jezioro zamknięte śluzą od Sekwany, obfituje teraz tak dalece w najpiękniejsze pstrągi, że niedawno złowiono w niem na jeden zaciąg do 200 kilogramów tej ryby.

(Statystyka przypadków na morzu w Anglii.) Liczba rozbitych okrętów i tym podobnych wypadków u angielskich wybrzeży, wynosiła według urzędowych wykazów w upłynionym roku 1170, w obec 1143, 1153 i 1141 wypadków w latach 1857, 1856 i 1855. Między rozbitemi statkami znajdowało się 957 angielskich i 209 zagranicznych; a z tych obydwóch razem było 48 parostatków. Ogólna strata wynosi 435.656 funt. szterl. zabezpieczenie zaś, 413.317 funtów szterlingów. Przez zetknięcie się zatonęło z tych zupełnie 50 okrętów, a z 1895 osób, które znajdowały się w niebezpieczeństwie utraty życia, ocalono 1555 osób, z tych 206 za pomocą łodzi do ratowania a 210 za pomocą przyrządów rakietnicznych i moździerzowych. Na zachęcenie do zakładów ratowania wydano 4523 funt. szterl. a skuteczność tych stowarzyszeń sprawdziła się tem, że w upłynionym roku ocalono rzeczywiście więcej ludzi z grożącego niebezpieczeństwa niż w latach upłynionych.

Rozmaitości nr. 12.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1. Język złoczyńców.
2. Zbiory archiwalne. Akt ostatniej woli Anny z Kazanowa Krzeczowskiej stolnikowej przemyskiej.
3. Ptaki przelotne w wędrówkach zamorskich.
4. Dodatek do „Czasu“ na miesiąc luty.
5. Profesora Rossmässlera monografia wody.
6. Piąty tom dzieł Araga.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.*** Z c. k. galic. drukarni rządowej.